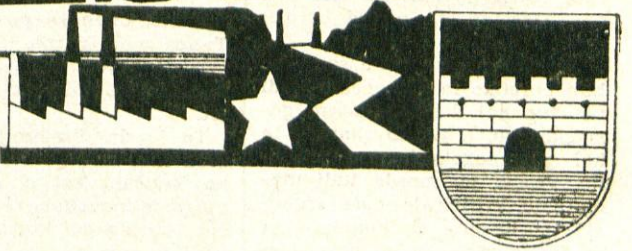

TRŽIŠKI VESTNIK

Leto III.

Tržič, dne 25. oktobra 1954

Št. 20

Po 10 letih smo se sestale v Begunjah

Obhajale smo 10 letnico, odkar smo bile odpeljane v nemška taborišča v Ajhahu. To je bila ženska kaznilnica. Sodba je bila izrečena v Radovljici. Nekatere tovarišice so bile obsojene na smrt, druge na dosmrtno ječo ali na več let ječe. To smo bile matere, žene, dekleta, organizirane v AFŽ ozir. dekleta v SKOJ. Da so nas izsledili naši okupatorji, je bila zasluga njihovih hlapcev in zdajalcev našega naroda. V Begunjah smo bile dva meseca, od tam so nas odpeljali v nemško kaznilnico. V Begunjah nam je lagerfirer obljubil, da gremo na boljša mesta, ali me smo vedele, kakšna mesta so to!

Ko smo prispele v Ajhah, so nas tam najprvo preoblekli v črne obleke in cokle, tako da se nismo več poznale. Vzeli so nam vse prstane, uhane, ure in vse, kar smo imele s seboj. Tega seveda nismo več videli. Razdelili so nas po celicah po 3 in 2 skupaj. Od takrat smo postale številke. Nič več po imenih — klicali so nas vedno samo še s številko. Za nami so se zaprla vrata za 14 mesecev. Vedele smo, da to ne bo dolgo trajalo! Lahko si mislite — posebno matere —, kako nam je bilo, ko so nam pobrali otroke in nismo nič vedele, kje so, in kako je bilo dekletom, ko so jim vzeli matere! To se da težko opisati... Rekli boste: to je že za nami. Res je, ali spomin je žalosten...

Resnično, tudi žene smo se borile za našo skupnost in mnogo pripomogle k naši osvoboditvi. Pa to smo vse lahko prenesle, saj smo vedele, zakaj trpimo. Lahko smo trpele, ker smo zaupale v naše voditelje in Komunistično partijo...

Lahko si po vsem tem mislite, kakšno svidenje je to bilo v nedeljo, 3. oktobra v Begunjah, ko smo se po desetih letih zopet sestale! Vse smo bile solznih oči ob dejstvu, da se zopet vidimo. Zbrale smo se iz vseh krajev Gorenjske. Prepe-

1. novembra v Begunje in Drago!

V ponedeljek, 1. novembra vozi avtobus v Begunje in Drago. Odhod iz Tržiča ob 8. uri zjutraj izpred Turistične pisarne.

Cena vožnje tja in nazaj za člane 140 din, za nečlane 170 din.

Prijave sprejema najpozneje do petka, 29. t. m. zvečer Turistično društvo.

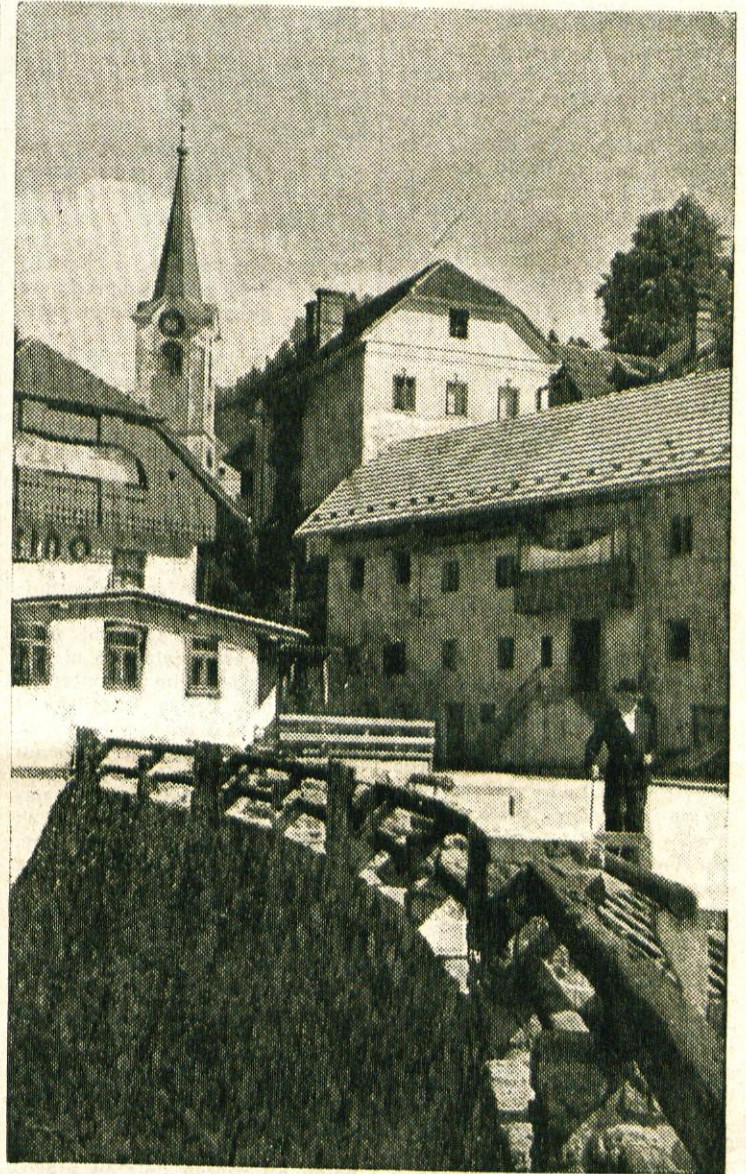
ljanih v Ajhah nas je bilo okrog 130. Od teh se nas je udeležilo sestanka 60. Nekatere so precej oddaljene, druge zopet zadržane. Nismo imele besed, da bi si kaj rekly: naše stiskanje rok je vse povedalo. Najprej nas je pozdravil tov. predsednik SZDL iz Begunj. Za njim nas je pozdravila Dovganova Slavka, ki je bila tedaj obsojena na dosmrtno ječo in ki je tudi organizirala ta naš skupni sestanek, za kar se ji prav lepo zahvaljujemo vse tovarišice. Posebno pa se zahvaljujemo Zvezi borcev okraja Kranj za priznanje in denarni prispevek, ki nam je omogočil sestanek tako lepo izvesti. Sestanek smo imele v restavraciji pri Joževcu. Od tam smo šle v Begunje na grobove naših talcev, kjer smo po'ožile lep venec in šopek gorenjskih nageljnov ter zapele žalostinko in tri narodne. Tov. Slavka nam je nato v lepem govoru obudila spomin na naše trpljenje. Zatem je govoril predsednik SZDL, ki nam je prikazal, kaj vse so morale Begunje prestati, da smo dosegli cilj, za katerega je bilo treba toliko trpljenja in prelite krvi...

Eden tovarišev nas je nato peljal v prostore bolnišnice za duševne bolezni. Tam smo si ogledali lepo razstavo ročnih del, ki jih izdelujejo pacienti, ki se tam zdravijo. Med njimi je veliko bivših borcev. Imajo tudi svoj orkester in so nam zaigrali lepe narodne pesmi Zaradi globokega sočutja do njih, da niso zdravih živcev, jih je bilo kar težko gledati, zlasti ker smo nekatere celo poznali. Resnično je hudo: tako mladi in bolni... Tudi to je posledica vojne! Res ne vemo, kaj imamo, ko smo zdravi! Globoko sočutje smo imele do teh naših borcev, ki so toliko žrtvovali za našo skupnost, da danes vsi lahko uživamo svobodo, tudi ti isti strahopetneži, ki so križem rok čakali, kaj bo.

Od tam smo šle v Drago, kjer smo na grobove talcev položile šopek nageljnov, tov. Slavka pa je imela kratek nagovor. Zatem smo zapele tri pesmi in žalostinko. Razkropile smo se po grobovih. Nekaj minut je bilo vse tiho, a solze v očeh so povedale vse... Vrnile smo se nazaj v restavracijo. Tam je bilo skupno kosilo. Po kosilu nam je zaigral gorenjski kvintet nekaj skladb.

Ob zaključku smo sklenile, da se po desetih letih zopet snidemo v Begunjah.

L. Š.

Dom na Brdu odprt

Planinsko društvo Tržič je v nedeljo, 24. oktobra ob 10. uri dopolodne odprlo Dom na Brdu pri Ljubnem (540 m), ki ga je prevzelo v svojo oskrbo. Dom

je od nedelje dalje na razpolago gostom, ki bodo v njem našli prijetne prostore. V okolici so lepi sprehodi.

Planinsko društvo Tržič

Vesti iz Puterhofa

ZOPET »NOVA« PRIDOBITEV

Ze lani je bila dana javnosti v uporabo nova kopalnica. Je sicer resda le preurejena pralnica, od katere pa so ostali samo zunanji zidovi, vse ostalo pa je docela novo.

Kopalnica ima dva tuša. Vsak tuš pa ima svojo peč za gretje vode.

Da je to velika pridobitev za našo vas, mislim, da ni treba posebej poudarjati. Za objekt, v katerem je združeno koristno s prijetnim, se imamo v dobru meri zahvaliti Gozdni upravi.

Vredno pa je pripomniti, da še ni pritegnila slehernega vaščana. Pričakovati je, da bo prvo nezaupanje kmalu popustilo.

VESELICA GOZDNIH DELAVCEV

Zelo dobro je bila obiskana v nedeljo, 10. oktobra veselica, ki jo je priredil Sindikat gozdnih delavcev v Puterhofu.

V programu veselice je bila poleg srečolova tudi vinska trgatega. Posebno dobro pa je šel v promet jelenov golaž. Za veselico razpoloženje je skrbel jazz iz Kranja.

Želja, ki gotovo ne bo osamljena

Misel na to mi je že dalj časa rojila po glavi. Dopis tov. Gv. Dornika pa mi je sprožil pero.

Ker imamo masovne sestanke bolj poredko in ker večina ljudi ne izve kaj dosti o našem gospodarstvu, a jih to zanima, in ker premnogokrat neutemeljeno, včasih pa morda tudi utemeljeno kritizirajo naše trgovsko poslovanje in končno, ker je dandanašnji toliko gospodarskega kriminala vsepovsod, je moja želja sledeča:

»Prehrana« in »Preskrba« naj vsakega pol leta, če ne vsako četrtletje, objavita izčrpna poročila o svojem poslovanju v našem Tržiškem vestniku. Potrošnika bo zanimalo sledeče: Kolikšen je promet, kolik je dobiček, kakšen je % dobička na dobavne cene, kdo je samostojen poslovodja, komu je podrejen (odgovoren), kakšne so plače uslužbencev, kako dele dobiček.

Isto želimo vedeti tudi od podjetij Sadje - Zelenjava, mesarjev in pekov.

Pri prodajalcih sadja in zelenjave želimo, da na košaricah, v katerih tehtajo zelenjavo in sadje, namestijo na vsakemu kupcu vidnem mestu večji karton, na katerem naj bo zapisano, koliko tehta prazna košarica. Gospodinje namreč nikoli ne vedo, koliko dobijo, če pa tehtajo doma, se zgodi včasih, da je na domači tehtnici manj, kot bi moralo biti.

Tudi o kulturni potrebi in prijaznosti nekaterih prodajalcev bi se lahko kaj reklo.

Trgovskim podjetjem morda te vrstice ne bodo všeč in bodo za tem pisanjem iskala sitneža in nergača, ki mu nič ni prav. Kar pa je potrošnikov — in ti smo v večini — bodo gotovo z menoj. Mi moramo vedeti, kako se upravlja z denarjem, ki ga nosimo vsak dan v trgovske blagajne in imamo za to tudi vso pravico. In če je — ali bo — kje kaj narobe, ne bomo več rekli, sami smo krivi, zakaj nismo bili budni; mi hočemo biti budni že zdaj.

Se to! Po mojem mnenju je gospodarski kriminal vse premalo kaznovan. Morda je prav zato tako pogost, saj v večini delajo to ljudje, ki niso v slabem denarnem položaju. Izderimo take ljudi iz naše srede in postavimo na njih mesta poštnjake!

Dodajam še misel, da bi bila še ena pekarna prav gotovo zelena, če ne celo potrebna, zlasti za gornji konec. Saj imamo po vojni manj pekarn, četudi je več prebivalcev. Tudi kontrola nad kruhom bi bila lažja. Tam, kjer gre vse preveč na debelo, se lahko marsikaj prikrrije. Za vsem tem ni nič sumničnega in namigavanja, temveč želja, vedeti to, za kar imamo pravico. M. Ž.

P. S. — Če pa imamo kje kakšno inšpekcijo, bi bilo želeti, da prav tako objavi, kaj je našla pri svojem delu. Tako bomo pravilno obveščeni vsi, ne pa le pošamezniki, od katerih povzamejo nekateri napačno, ali kaj dodajo, na kar se sprevrže vse skupaj v neodgovorno opravljanje. To pa je grda človeška napa.

Dr. Vladimir Premrou se poslavlja od Tržiča

V teh dneh se poslavlja od Tržiča mož, ki mu je z velikim prizadevanjem in požrtvovalnostjo zvesto služil dolgo dobo 23 let.

To je dr. Vladimir Premrou, zdravnik, ki ga vsi poznajo, tako Tržičani kot okoličani. Mimogrede povedano je lani srečal Abrahama kot se po navadi to reče.

Po službeni dolžnosti odhaja kot direktor Okrajnega zdravstvenega doma Kranj v mesto, kjer je sedež njegovega urada, katerega že poldrugo leto uspešno vodi.

Če se ozremo nazaj na njegovo delo v teh letih, mu moramo priznati, da je bil ves čas pravi ljudski zdravnik, kar vedo posebno tisti, za katere je skrbel in jim pomagal v najbolj kritični dobi našega naroda, to je med okupacijo v letih 1941-1945.

Ko je prišel pred 23 leti v Tržič kot mlad zdravnik, poln teorij medicinske vede, majhnih in velikih, a seveda še neizkušen v praktičnem terenskem delu, je imel zelo težak položaj. Takrat ni bilo ambulant kot danes. Vse delo, tako strokovno kot administrativno je bilo na njem. Organizacija dela je bila odvisna od iznajdljivosti vsakega posameznika. Oblast oz. bivši Okrožni urad za zavarovanje delavcev ni nudil nikake moralne in materialne pomoči. Pa je kljub temu že takrat tržiško prebivalstvo občutilo, da je prišel k njemu pravi človek z voljo, lajšati trpljenje in ohranjati zdravje našega delovnega ljudstva. Tak je bil ves čas do začetka vojne.

Ko je okupator leta 1941 zasedel našo lepo deželo in ko so padali prvi talci — prvi borci za svobodo, se mi ustrašil in kljub grožnjam kot zdravnik marsikomu omogočil, da je lahko ostal, če ne ravno v Tržiču, pa vsaj na Gorenjskem, in mu ni bilo treba iti v Reich kot delovna moč fašističnega vojnega aparata. Poleg tega bi vedel povedati tudi marsikateri še živeči partizan, kako je bil bolan ali ranjen deležen njegove pomoči.

Ko so prišle naše partizanske edinice leta 1945 v Tržič in je

bilo potrebno organizirati zdravniško službo širšega obsega, je zastavil vse sile in uspelo mu je, da je z pomočjo tov. Nosana in ob vsestranski podpori takratne komande oz. oblasti po partizansko organiziral velik del sanitetne opreme in instrumentarija ter zdravil. Vse to so takrat zadržali v Tržiču in tako s skupnim prizadevanjem omogočili, da imamo v Tržiču sedaj dovolj sodobno opremljeno splošno ambulanto.

Albin Lajovic:

Ob 20-letnici male mature

Nekega lepega dne letošnjega avgusta me je presenetilo vabilo malih maturantov iz l. 1933/34 bivše tržiške deške in dekliške meščanske šole na proslavo dvajsetletnice male mature, ki je bila določena na soboto, 4. septembra. Nič nisem pomišljal, moj sklep je bil takoj storjen, da se proslave udeležim in da se obvežem o tem obvestiti tudi tovariša Leopolda Kernca, s katerim me veže priščno prijateljstvo še od takrat, ko je v osnovni šoli trglat hlače in sem pri njegovi materi stanoval kot gojenec ljubljanskega učiteljskega doma.

In tako se je zgodilo, da so nas na tržiškem kolodvoru omenjenega dne pričakali veseli obrazi tistih maturantov, ki so po končani šoli ostali kar v Tržiču in si tu ustvarili svoja topla ognjišča. Kot organizatorja proslave sta svojo dolžnost odlično opravila Berta Ribnikar in Stanko Mršol pod spretnim vodstvom Otona Zazvonila.

Prva naša pot je bila v sedanjost gimnazijo in to prav v tisto sobo, ki jo je takrat zavezemal ta razred, in z istim sedežnim redom klopi v obliki podkve, kakor ga je imel razred takrat. Trinajst maturantov, trinajst stolov, na klopeh trinajst listkov v trinajstimi imeni in trinajst šopkov rde-

Kot svojemu večletnemu predsedniku so mu člani sindikalne podružnice zdravstvenih delavcev priredili prisrčen poslovilni večer in mu v zahvalo izročili skromno darilo kot znak zahvale tako za njegovo prizadevanje za dvig zdravstvene prosvete kot za očetovsko skrb, s katero je nesebično pomagal vsakemu zdravstvenemu delavcu pri njegovem delu, če je bilo to potrebno.

Tržičani mu želimo, da bi tudi v bodoče tako uspešno in požrtvovalno delal za dvig zdravstvene prosvete in zaščite naših delovnih ljudi.

čih nageljnov, na učiteljski mizi štirje večji šopki za nekdanje učitelje in ravnatelja meščanske šole, na šolski veliki tabli pa pisanordec transparent z napisom: »Ob dvajsetletnici mature«.

Ko človek po dvajsetih letih stopi z nekdanjimi gojenci v takle okrašen razred, ko zavzamejo navzoči jubilanti svoja nekdanja mesta v šolskih klopeh, ko ostane iz tega ali onega vzroka nekaj mest praznih, ko stopiš za učiteljsko mizo in moraš v tišini nekaj pričakovati, ko kakor na povelje jubilanti molče stoje, spominjajoč se Mirka Ovseneka, ki spi na tržiškem pokopališču, ko potem povzame Oto Zazvonil besedo, da pozdravi svoje nekdanje sošolce, učitelje in ravnatelja, ko ti med solzami nasmejana Berta poda šopek, bi moral biti človek iz kamna, da mu ne bi prišle v oči solze veselja in sreče, da je imel pri vzgoji poščne mladine velik delež. Ta mala prisrčna proslava v šolskem razredu mi bo ostala v neizbrisnem spominu.

Potem, ko smo končali to prvo točko uradne proslave, se je vtil iz nas curek spominov na vse, kar smo v dobi štiritletnega šolanja skupaj doživeli. Šolski oder in igre, akademije, izleti, petje, šolska kuhinja in

Vzgojni problemi

Otrok in ulica

Ulica je nekontrolirana sredina, v kateri se kreta otrok, ko ni doma, niti v šoli. Silno ga privlači, ker mu daje priliko, da spoznava stvari, o katerih ne sliši doma, niti v šoli. Njegova prirodna radovednost ga vedno bolj vabi tja, kjer doživlja vse polno novega in mikavnega.

Vemo pa, da je vpliv ceste ali ulice na otroka mnogo bolj negativen, kot pa pozitiven. Še posebno kvarno vpliva ulica na nedorasle otroke. Tako ulica zelo pogosto uniči vzgojne uspehe šole in doma. Svobodno gibanje otrok brez nadzorstva, njihovo samostojno izbiranje neprimerne družbe in njen porazni vpliv kmalu izpremeje otrokov značaj in njegovo naklonjenost staršem in vzgojiteljem.

Življenje ulice privlači in bo vedno privlačilo otroke. Ne prepovedujmo jim povsem pohaj-

nja na ulico. Sami pojdemo z njimi, da z njimi opazujemo življenje na njej. Tu imamo priliko, da jih opozorimo na krutost voznika, ki pretepa konja, na divje dečke, ki razbijajo šipe in svetilke itd. V otroku vzbudimo usmiljenje in sočutje do živali. Opozorimo ga na škodo, ki jo trpi mesto zaradi razbitih šip, ki so naša skupna last. Košarice za smeti so skoraj prazne, zato pa leže po ulici vsakovrstni odpadki. Odrasli in otroci jedo neoprano sadje, a ostanke mečejo na ulico. Kako grdo izprijevalo za Tržič!

Mati naj se ne ustavlja samo pred izložbami, ki zanimajo le njo, pač pa naj z otrokom opazuje tudi igračke, knjige in slikanice. Vsa naj se poglubi v otroški svet, vendar naj vedno ostane otroku vodnica in učiteljica.

Lesnoindustrijsko podjetje je dobilo novega direktorja

Z osamosvojitvijo novega lesnoindustrijskega podjetja v Tržiču, ki je bilo do 1. julija v sklopu LIP — Kranj, je prevzel začasno posle direktorja bivši obratovodja tržiškega obrata, tov. Ignac Tršinar. Tovariš Tršinar je v preteklih mesecih podjetje nadvse uspešno včdil, kljub temu, da je bil preobremenjen. Z 18. oktobrom pa je podjetje dobilo novega direktorja tov. Iva Glogovška, ki je bil doslej zaposlen v podjetju Slovenija - les v Ljubljani. K imenovanju novemu direktorju čestitamo z željo, da bi bilo njegovo delo na njegovem novem in odgovornem mestu čim uspešnejše!

pokojna Micka - kuharica, kuharski tečaji, deška delavnica, resnost pouka in običajne vragolije razigrane mladine, pa obiranje učiteljev in še to in to je kar butalo iz ust, da je soba odmevala veselega smeja. Potem pa je prišel fotograf Nadišar in ovekovečil sobo in jubilate, pritisnil na gumb skupino pred gimnazijo, da bo imel vsak udeleženec lep spomin.

In pot nas je peljala dalje na tržiško pokopališče. Tu počiva že tudi skoro dvajset let sošolec Mirko Ovsenek, kateremu je plaz pod Storžičem prestrigel komaj začeto življenjsko pot. Tega so imeli vsi sošolci zelo radi zaradi njegove izredno posrečene in prave tržiške šegavosti. Dobil je svoj šopek rdečih nageljnov, minuto globokega spominjanja in božajoče poglede njegovega zadnjega domka. Utrnile so se solze...

Po kratkem ogledu Tržiča, ki je v zadnjih dvajsetih letih spremenil svoj obraz tam ob Virju tako temeljito, da ga človek skoro ne bi prepoznal, po pozdravljanju z znanci, smo jo mahnilo k Sv. Ani k Ankeletu.

Tako bomo otroka kmalu privedle do tega, da bo znal samostojno presojati, kaj je prav in kaj ni. Sami si bomo znali ustvariti sodbo o tem, kaj je lepo, kaj grdo, kaj dovoljeno, kaj prepovedano. Tako pripravljene bomo lahko tudi samega puščali na ulico, ker se bo že sam znal ogibati zla. V razgovoru z njim moramo seveda stalno nadzorovati vtise z ulice in njegovo sodbo o dogodkih, ki jih je videl.

V splošnem pa veliko število otrok preživlja ure in ure na ulici brez nadzorstva. Ulica mu postaja dražja od doma, kjer ga mama krega in celo tepe. Solo pa naravnost sovraži. To so otroci zaposlenih staršev, otroci družin, v katerih ni harmonije, kjer je v družini napeta atmosfera, kjer manjka toplina, ljubezni, pažnje in razumevanja. Zato ostaja otrok osamljen, saj ga prav nič ne veže na dom. Na ulici bo pa skupaj s tovariši, ki so iz podobnih vzrokov pobegnili. Hitro se zblížajo, kujejo drzne načr-

Tu je čakal na nas veseli del odlično organizirane proslave. Tu so se odprla srca nekdanjih učencev na stečaj in dala iz sebe vse, kar so doživela od ločitve 1. 1934 do 1. 1954. Kaj vse je vedela povedati Cita Kosova, katere od takrat nisem nikoli srečal, čeprav je v službi v Kranju in sem sam bil šestokrat šel skozi Kranj. Ni naneslo. Bila je v partizanih na Primorskem, ranjena v nogo, na robu groba, zgodba za roman. In Angelca Hlebčarjeva tam iz Gorič. Vsak dan je hodila štiri ure v šolo, odnosno iz šole. Zamudila ni niti ene učne ure, njeno izpričevalo ni poznalo drugega reda kakor odlično. Tudi ta je bila v partizanih, toda usoda ji je bila bolj naklonjena kot Citi. In tisti čokati Tavčar, tudi iz Gorič, ki je bil sicer zelo priden dijak, večino pa se je naučil med potjo od Hlebčarjeve in Grosove. In Berta Ribnikarjeva, prikupna deklamatorica, danes odlična igralka na odru tržiške »Svobode«, kaj ni vsega počela, da je zadostila gonom svojega temperamenta. In tisti mali filozof, ki se piše Oton Zazvonil, ki

te in jih tudi izvajajo, ker hočejo dokazati, da so tudi oni na na svetu.

Če ne damo otroku doma ali v šoli takega važnega mesta, ki mu pripada, si bo to mesto našel na ulici. Seveda se potem ne bo več vračal domov in v šolo. Čemu? Saj ga edino tovariši z ulice upoštevajo. Najtežje bo potem otroku vzbuditi zupanje do odraslih. Moralno pokvarjeni otroci so naše skupno zlo. Vendar se je vsak otrok rodil dober. Šele sredina, v kateri je živel, in zlasti ulica so ga naredili takega.

Ali moremo ulico, to nekontrolirano »vzgojno ustanovo«, podvreči skupnemu nadzorstvu? Seveda jo lahko! Kolikor je prebivalstvo kulturneje, tem več pažnje bo posvečalo vedenju otrok na ulici, ne glede na to, čigavi so. Te metode se lahko oprime vsakdo, čeprav ni roditelj ali učitelj. Vsi smo lahko dobri vzgojitelji, vsi lahko vplivamo na otroke, če se jim približamo z ljubeznijo in razumevanjem.

vodi danes tržiško glasbeno šolo in na katerega plečih leži vse tržiško glasbeno življenje, kako se je moral truditi, da je sledil pouku in da je zadostil svojemu nagnjenju do gosli, s katerimi je prišel takorekoč na svet, saj je vendar češke krvi. Kolikokrat je nastopil pri akademijah, v orkestru, v kvartetu in kako je moral biti priden, da je študiral na glasbeni šoli in da je sedaj odgovoren za vzgojo nabudne tržiške mladine, ki je za glasbo in petje prav posebno nadarjena. Vedno resen je bil in je tak ostal Stanko Mršol, doma iz Kovorja. Gospodarja sin ima v sebi čisto gospodarsko kri, ki se sicer rad pošali, toda nikdar ne more v sebi zatajiti tiste zdrave življenjske resnosti, ki je dana zdravim kmečkim fantom, ki gledajo na vse z nekega posebnega gospodarskega stališča. Aleksander Lajovic je tudi po svoje filozof. Usmerjen v tehniko, je skoro presedlal na muziko. Sedaj je profesor na srednji glasbeni šoli v Mariboru. Od mladih nog, ko je bil star komaj tri leta, ni zamudil nobenega koncerta v Tržiču in to mu je dalo napotek, da se je končno posvetil komponiranju in dirigiranju. Pravijo, da bo imel velik uspeh.

Med takimi razgovori, ob ponovnem pozdravu jubilatov, med petjem, plesom, ob dobri večerji, ki jo je pripravila draga Marta Ankeletova, so nam potekle ure od večerje do jutra kar prehitro. V prekrasni jutranji zori smo korakali proti Tržiču in se ustavili v hotelu »Pošta«, kjer so nam postregli še s kar dobro kavo. Otona in Citi so sicer čevlji pošteno ožulili pri plesu in hoji, toda česa človek vsega ne stoni z dobro voljo in za pravo mladostno prijateljstvo.

Bivša tržiška meščanska šola je za gospodarski razvoj Tržiča gotovo nadvse pomembna. Po prvi svetovni vojni so vodili tržiške tovarne sami tuji mojstri, izvečine Nemci, ki so gradili tisti znameniti nemški gospodarski most »od Berlina do Trsta«. Eden stebrov tega dolgega mostu je bil tudi Tržič. Zaradi nemških mojstrov, odnosno njihovih otrok, je bila v

Tržiču ustanovljena šulferajnska šola. Postavili so krasno šolsko poslopje na takratnem »Balosu«. Ta šola naj bi pomemčila otroke od nemških mojstrov odvisnih delavcev. Cvetje je šlo dobro v klasje do prve svetovne vojne. Po zlomu Avstrije pa je nastala prva Jugoslavija, ki je uvidela potrebo po slovenskem šolstvu. V poslopih šulferajnskih šol na Jesenicah in v Tržiču je namestila nanovo ustanovljene slovenske meščanske šole s ciljem, da njihovi absolventi zavzamejo mesta nemških mojstrov po tovarnah. Ta cilj so slovenske meščanske šole v nekaj letih tudi dosegle. Danes najdete po vseh tržiških tovarnah na vodilnih mestih same absolvente bivših meščanskih šol. Ime »meščanska šola« je mogoče malo nerodno in ponesrečeno, je prosto prevedeno nemško ime »Bürgerschule«. Nemci sami so uvideli nepravilnost tega imena, pa so vse šole prekrstili v »Hauptschule«, po naše glavna šola. To ime nam Slovencem ne pomeni skoro ničesar. Mi bi jih bili morali imenovati »nižje gospodarske šole«. Učni načrt bivših meščanskih šol je bil prikrojen vsakemu kraju posebej. Uspošteval je gospodarske sestavine kraja in nudil gojencem vse, kar potrebujejo za gospodarski dvig svojega kraja. Ali je bilo pametno ali ne, da so po drugi svetovni vojni ukiniteli meščanske šole in napravili enotne nižje gimnazije, bo pokazala razvojna črta našega povojnega šolstva. Toda to več ne spada k poročilu o proslavi male mature v Tržiču dne 4. septembra 1954. Pribiti sem hotel le dejstvo, da so bivši absolventi meščanskih šol vsestransko podkovani postavljeni v življenje in da so povsod pokazali svoje sposobnosti v stroki, v javnosti, v družini in v skupnosti. Tržiška meščanska šola pa je svoje gojence in učitelje povezala še prav posebej z neko izredno toplo domačnostjo, katere ne najdem drugod. Skupno doživeti lepi časi rode vezi, ki jih niti čas niti krajevna oddaljenost ne moreta raztrgati, ostanejo — večne in tako naj bo tudi v bodoče!

KINO

- 30.—31. okt.: Angleški film **Henrik V.**
 2.—3. nov.: Ameriški film **Harriet Craig.**
 6.—7. nov.: Ameriški film **Slavolok zmage.**
 9.—10. nov.: Angleški film **Berlinska zgodba.**
 13.—14. nov.: Ameriški film **Klovn.**

Osebna vest

Na filozofski fakulteti je v sredo, 20. oktobra diplomirala iz germanistike tov. **Minka Romihova** iz Tržiča. Čestitamo!

Zohvala

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so spremili našega dragega očeta

Karla Končarja

na njegovi zadnji poti in sočustvovali z nami.

Posebno se zahvaljujemo pevcem in darovalcem vencev.

Zalujoči ostali

DPD „Svoboda“ stopa v novo sezono

V petek, 15. oktobra je imela tržiška »Svoboda« svoj redni občni zbor, na katerem je pregledala svoje delo v preteklem letu. Ugotovila je dosežene uspehe, ki niso majhni, pa tudi nedostatke, ki jih bo morala v novi poslovni dobi odpraviti, če naj zadosti velikim nalogam, ki jih v naši skupnosti ima.

Občnega zbora se je udeležila večina članstva, mnogo več, kot se ga je udeleževalo v preteklih letih. Tudi potek občnega zbora, ki se je pričel s kulturnim programom v izvedbi pevskega zbora in klavirskega kvarteta, nadaljeval z globoko v vsa kulturna vprašanja segajočimi poročili in razpravo in končal z izvolitvijo novega odbora, je vseskozi pričal, da se člani »Svobode« resno zavzemajo za dvig kulturne ravni Tržiča.

Občnemu zboru je prisostvoval zastopnik Glavnega odbora Zveze »Svoboda« tov. Roman Albreht, ki se je že v prejšnjih letih večkrat udeležil podobnih občnih zborov. Zato je lahko ugotovil v svoji sklepnii besedi velik napredek našega prosvetnega društva. Opozoril pa je prisotne tudi na veliko važnost izobraževanja delovnih ljudi spričo hitrega razvoja tehnike in apeliral na člane, naj se zavzamejo zanj.

Poročilo predsednika

Po dveh letih obstoja našega društva danes drugič dajemo obračun za delo, ki nam je kot članom »Svobode« naloženo. V tem obdobju smo vsekakor naredili velik korak naprej, tako, da je obstoj našega društva še tesneje povezan s splošnim življenjem tržiškega prebivalstva. Nemogoče si je predstavljati proslavljanje državnih praznikov in drugih manifestacij brez sodelovanja sekcij našega društva.

Prepričan sem, da smo v mejah možnosti izvršili svojo nalogo, posebno kar zadeva delo v sekcijah, kar je predvsem zasluga vodstev sekcij. Po zadnjem občnem zboru si je odbor vzela za nalogo, da čim bolj krepí samostojnost sekcij. To se je izkazalo za uspešno, vendar ta samostojnost še ni v vseh sekcijah dovolj izražena. Že na lanskem občnem zboru je bilo govora o tem, da se odbor »Svobode« preveč spušča v podrobnosti, pa najsibo temu vzrok odmikanje od glavnega predmeta ali pa prevelik pritisk na odbor s strani sekcij, katere so še vse premalo razgibane, čemur je vzrok neupoštevanje ožjega odbora v sekciji. Vsekakor upam, da bo današnji občni zbor to osrednjo misel dosejanega odbora potrdil in dal perspektive za poglobljanje samoiniciative v sekcijah s strani odborov in posameznih članov.

V glavnem hočem prepustiti kritično presojo odbora vam, kljub temu mi dovolite, da se le malo ozrem na delo le-tega v preteklem letu. Poudariti moram, da člani odbora sej niso zanemarjali, da je bila diskusija na sejah plodna, v dosti primerih se je izkazalo, da so bili sklepi dobri. Ne izključujem, da so po vsej verjetnosti vsi sklepi vsebovali veliko dobrega, le trdim to težko, ker v praksi niso bili izvedeni. Tega dejstva odbor ni preziral temveč smo dokaj kritično presojali to stanje ter prišli do vseh mogočih zaključkov, od katerih se mi zdi najbolj prepričljiv ta, da smo člani odbora delno v privatnem življenju preveč zaposleni ali pa se zgublamo v drobnih nalogah v o-

kviru sekcij. Poleg tega pa nimajo niti odbor, niti odbori v sekcijah ljudi, ki bi se žrtvovali za izvedbo določenih del. Vse breme v glavnem ostaja na ramah odbornikov samih, v kolikor se le-ti angažirajo. Za podkrepitve te trditve bi mogel navesti dosti dokazov, vendar mi slin, da bo takih dokazov dovolj v diskusiji. Vsi vemo, kako bi moralo biti, toda tako, kakor bi moralo biti, vse premalo delamo. Taki pojavi zasenčijo naše uspehe, ki so neizpodbitni in so vsekakor rezultat dela in samozavesti, kajti kadar smo bili pred določenim dejstvom, se velika večina članov resno zavzame, da zagotovi uspeh.

Posebno mi je žal, da na tem občnem zboru ne morem govoriti o vidnejših uspehih glede **izobraževalnega dela**. Na tem področju dela nismo od lanskega leta dosti ali skoraj nič napredovali, kljub temu da smo stopili v novo sezono polni upov v uspeh tudi na tem področju. Ko smo mislili, da smo premostili osnovne težave, smo se znašli pred dejstvom, da se moramo zadovoljiti z iskanjem predavateljev za predavanja, ki naj bi bila vsaj vsakih 14 dni. Vseh predavanj je bilo 5 in tudi ta z redkimi izjemami niso bila dobro obiskana. Tako stanje nas ni ločilo od misli, da moramo končno uspeti tudi v tem vprašanju. Tako smo za sezono, v katero stopamo, po zaslugi tov. Vika Smoleja že temeljito pripravljene in upam, da bo bodoči odbor z vsemi možnostmi podprl izvedbo obstoječega načrta za ideološki tečaj, ki naj bi se po že pripravljenem načrtu v kratkem moral pričeti izvajati. Obračam se na vas, da bi z vneto podpirali izvajanje z udeležbo in agitacijo za čim večjo udeležbo.

Stanje **knjižnice** se je le malo izboljšalo. S tem da smo imeli nekaj več možnosti za nabavo novih knjig, se je zanimanje za knjižnico nekoliko povečalo. Vsekakor pa je ta še vedno na starem mestu, četudi bi morala biti, že z ozirom na velik pomen, ki ga ima, na bolj vidnem mestu v Tržiču. Dotok novih knjig bi moral biti večji

in vsekakor bo treba skupno z Ljudskim odborom mestne občine, odnosno s Svetom za prosveto in kulturo pri LOMO zagotoviti sredstva za opremo knjižnice s primernejšo notranjo opremo in stalno honoriranje knjižničarja, kar bi omogočilo, da bi bila knjižnica dnevno na razpolago delovnim ljudem. Po ureditvi teh problemov nam zagotavlja Sindikalna podružnica Bomb. predilnice izročitev lastne knjižnice, kar bi jo močno obogatilo in bi mogla uspešno služiti ne samo Tržiču, ampak občini v celoti s tem, da bi bile po določenem vrstnem redu knjige na razpolago tudi drugim knjižnicam v občini.

Pevski zbor se je v tej sezoni močno dvignil tako številčno kakor kvaliteten, kar je zasluga tov. Otona Zazvonila, ki ga je z veliko požrtvovalnostjo vodil in krepil. K napredku zbora je dosti pripomogel tudi tov. Štucin Franc kot predsednik zbora. Vsekakor pa gre za to zasluga vsem starejšim pevkam in pevcem, ki vidijo v Tržiču možnosti za razmah pevskega zbora. Le-ta se je bogatil z novimi mladimi močmi in šteje danes že okrog 70 članov. Poleg ostalih nastopov je našel nastop koncert in nastopil na Ostrožnem v množičnem pevskem zboru.

Godba je pod taktirko tov. Rudolfa Ahačiča vestno izpolnjevala svoje naloge. Organizacijsko se je pa precej zavzemal zanjo tov. Mato Mežek. Godbi bo treba posvetiti posebno skrb, kajti v zadnjem času je bilo preveč nerednosti pri vajah in notranja trenja morajo kvarno vplivati na nadaljnji razvoj. Več o stanju godbe bodo pa povedali sami in upam, da bodo na tem občnem zboru spoznali, da imajo dosti možnosti za nadaljnje uspešno delo.

Dramska sekcija je uprizorila 5 dramskih del, od katerih je bilo največje delo opereta pod vodstvom tov. Brejca kot režiserja in tov. Zazvonila kot zborovodje in dirigenta. Nadalje sta bili uspeli prireditvi »Kajna« v začetku sezone in »Draga Ruth« ob koncu. Posebno veliko dela je zahtevala uprizoritev dela »Sen kresne noči« na prostem. Pri tem so nas močno ovirali dopusti. Odbor sekcije ni prišel do izraza in je zato moral osrednji odbor »Svobode« reševati tudi drobne probleme, katere bi morala sekcija reševati sama.

Likovna sekcija je bila ustanovljena v tem letu in je bila ob požrtvovalnem delu tov. Baste dalje časa prav delavna in so mladi risarji vzbujali pozornost. Poletni dnevi so delo nekoliko zavrlili, toda za nadaljnje delo se resno pripravljajo.

Počasi se razvija tudi **šahovska sekcija**, kateri menim, da bo treba žrtovati nekaj denarja za nabavo inventarja, poleg tega pa še finansiranje turnirjev z ostalimi šahovskimi sekcijami. Seveda gre tukaj samo za izdat-

ke, kajti šahovska sekcija nikakor ni donosna. Ker tudi ne more biti in ne moremo gledati po trgovsko, bomo morali zagotoviti sredstva tudi tej sekciji.

O obstoju **orkestra** je težko govoriti. Ta se sestavi vedno po potrebi z veliko težavo in bo treba najti ustrezno pot za stalnejšo obliko orkestra. V njem se posebno odlikujeta tov. Zazvonil in Vesely. Eno od največjih pomanjkljivosti v našem društvu je še neurejeno **gospodarjenje**. Tega se odbor že vseskozi zaveda, toda ker bi to delo zahtevalo mnogo resnega in požrtvovalnega dela, je težko najti človeka, ki bi imel dnevno toliko časa, da bi se temu posvetil ves in da bi imel dosti organizacijske sposobnosti. Upamo, da se bo tudi to pereče vprašanje danes rešilo.

Tako je v grobih obrisih delo v sekcijah »Svobode«. Te naj bi predstavljale razvoj kulturnega življenja Tržiča. Vsak uspeh v »Svobodi« na kakršnemkoli področju pomeni uspeh Tržiča. V bodočnosti se nam odpirajo možnosti za še vse večji razmah kulturnega življenja in »Svoboda« je dolžna organizacijsko usmerjati to delo v prid kraja. Bodoča komuna bo nedvomno postavila pred »Svobodo« nekaj novih nalog in odprla še nove možnosti za vse večji razmah. Da bo kulturni razmah Tržiča večji, bo treba močneje usmeriti materialna sredstva v to smer, ker ni le v prid društvu, temveč v prid delavcem. To, kar le-ti dajo, dobijo vrnjeno v drugi obliki, zato bodo morali upravni odbori in delavski sveti posvetiti večjo skrb »Svobodi«. V tem pogledu imamo preveč nerazumljivih težav. Tako n. pr. bi bila godba kvalitetnejša, če bi delo v tovarnah uredili tako, da bi godbeniki lahko posekali vaje in ne bi godbenik zato trpel niti finančno, niti ne bi bil objekt za mojstre, ki so mnenja, da je začetek in konec socializma v tovarni. Logično bi bilo, da bi tovariše, ki se hočejo na kulturnem področju udeleževati, podprli in jim dali izpodbudo, ne pa, da jih odvrtaajo. Če bi bilo to vprašanje rešljivo, bi imel Tržič samo dobro godbo, temveč tudi orkester, boljši pevski zbor in dramsko sekcijo. Tako stanje, kakršno je trenutno, zavira razvoj kulturne dejavnosti v Tržiču.

Vsekakor smatram, da je nainizano v poročilu dosti materiala za diskusijo, in želim, da medopolnite, ter pričakujem, da bo po tem občnem zboru »Svoboda« še bolj zaživeela in bo v ponos delovnim ljudem naše občine.

Poročilo pevske sekcije

Pevski zbor je v tek. letu doživel velik razmah, največjega od leta 1945 dalje. Predvsem se je zbor zelo pomnožil in šteje danes 68 pevcev (37 moških.

in 31 žensk), ki razen nekaj izjem redno posejajo vaje in sodelujejo na nastopih.

Redne vaje je imel zbor dvakrat tedensko, v časih pred nastopi pa tudi štirikrat. Naštudirali oz. na novo obdelali je: 12 partizanskih pesmi, 11 narodnih, 15 umetnih in 2 ostali pesmi, skupaj 40 pesmi.

Nastopov je imel 18 in sicer 6 v v obliki koncerta (dvakrat v Trzinu in po enkrat pri Sv. Ani, v Kovorju, v Križah in v Puterhofu), 12 pa ob različnih prilikah, kot so proslava 29. novembra, otvoritev nove društvene dvorane, odkritje spomenika na Ljubelju itd. Nastopil je tudi na Ostrožnem ob proslavi »Stajerska v borbi« in je v zvezi s tem pripomnil, da so pri tem nastopu sodelovali samo 3 zbori Gorenjske.

Razen pri javnih nastopih je sodeloval pevski zbor ob različnih žalnih sprevedih, posamezni člani zboru pa so bili vključeni pri opereti »Hmeljska princesa«, bodisi kot solisti, bodisi kot člani zboru.

Iz teh kratkih navedb vidimo, da je bilo življenje zboru tekom zadnjega leta zelo živahno in razgibano. Za vse to gre prvenstveno zahvala in vse priznanje pevovodji tov. Otonu Zazvonilu. Predvsem njegova zasluga je, da se je zbor od lanskega leta dalje stalno krepil in da šteje danes skoro še enkrat toliko članov kot pred letom dni, ter da je k zboru prišlo predvsem veliko številno mladih pevcev in pevk. S pravilnim izborom pesmi, s prikupnim in šegavim, tu in tam pa tudi ostrim nastopom je navezal pevce nase ni dosegel to, da pevske vaje niso dolgočasne, temveč poživljajoče, mikavne in vsled tega krakočasne.

Zahvalo so pevci dolžni tudi upravi in sindikatu predilnice, ki sta imela zanje vedno razumevanje, tako glede prostora za vaje, klavirja, kurjave in razsvetljave kakor tudi v pogledu različnih materialnih podpor.

Razne tekoče probleme je zbor reševal na kratkih sestankih, ki so se vršili pred ali po pevski vaji. Odbor se veliko ni sestajal. Glavno delo je slonelo na pevovodji in predsedniku. V tem pogledu bi bilo želeto, da se bodoči odbor bolje izkaže.

Poročilo godbene sekcije

Na žalost si moramo priznati, da kvaliteta igranja, ki je bila še pred pičlim letom na zadovoljivi višini, sedaj stalno in občutno pada. Res je, da je večji del dobrega mladega kadra pri vojaki, vendar bi se vaje morale posečati redneje, voditi bi morali sami strožje kontrolno, kdo komad, preden pride med javnost, obvlada vsaj do nekih amaterskih zahtev in kdo ne. Stremeti moramo za tem, da bodo naši nastopi sigurnejši in morda tudi pri omejenem programu kvalitetnejši.

Tudi vprašanje celotnega popravila instrumentov postaja iz leta v leto bolj pereče. Instrumenti, na katere igrajo godbeniki 25 ali celo 30 let, so svoje dobo že preživeli in so nujno potrebni generalne obnove ali vsaj kontrolnega specialnega pregleda, ker dejstvo je, da na

slabem, izrabljenem pihalu tudi dober godbenik ne more imeti zadovoljivega uspeha. Seveda je tu vprašanje, kje dobiti sredstva, vendar se moramo zavedati, da bo slejkoprej odvisen od tega nadaljnji obstoj godbe. Ta ukrep, kot je znano, so sprovedle že nekatere ostale godbe na pihala, čeprav so bile verjetno manj upravičene kot mi.

Rešiti moramo tudi vprašanje različnih šramlov in kvartetov. Skoraj ni zabave, na kateri ne bi igrali na godbene instrumente. Zavedati se moramo, da so oni last samo godbe, ki mora z njimi reprezentirati neko mesto ali naselje kot celoto in ne da je z lastnimi instrumenti razbita na nekaj kvartetov ali šramlov. Poleg tega se kvari s tem disciplina. Slišijo se namreč razne pripombe, n. pr.: če grem igrati h kvartetu, nekaj zaslužim, pri godbi pa nič. Razna popravila instrumentov, ki pri tem lahko nastanejo, pa gredo seveda spet na rovaš godbe.

Disciplina in brezpogojna avtoriteta kapelniku naj bo prvo, kar naj nas v bodoče privede k boljšim uspehom, bolj je treba upoštevati odredbe člana odbora, ki se za vse trudi ter je pred nami in predvsem pred narodom za nekaj odgovoren. Dejstvo je, da se godba sestoji iz starejših in mlajših članov, ki imajo sem in tja različne težnje. Vendar je prav zato potrebna disciplina, ne morda zato, da bi se krivili pod kakršnimikoli diktatorskimi ukrepi, temveč, ker je od tega odvisen naš nastop, naš uspeh in ugled.

Pereče je nadalje vprašanje prostora za godbene vaje. Kot smo že enkrat omenili, sedanji prostor ne ustreza, ker je premahen ter zato pri vaji skoraj ne moremo dati nekemu komadu tonske ali harmonične ocene, kar največkrat — na žalost — ugotovljamo šele na cesti. Drugič: pozimi se prostor sploh ne da ogrevati, kar ima za posledico spet izostanke z vaj. Nujni inventar godbe, kot pulti in stoli, je v razsulu, do čim pošteno notne omare ali mize sploh nimamo. Prosimo zato merodajni forum, naj v tem oziru nekaj ukrene, ker nam je predvsem dobra in prostorna soba v resnici potrebna.

Po možnosti naj se reši tudi vprašanje honoriranja kapelnika, kar je po naših informacijah pri drugih godbah zadovoljivo rešeno. Saj se kljub starosti v resnici trudi za naš uspeh, poleg tega pa razno prepisovanje notnega materiala zahteva dosti truda in časa. Zadržal je tudi za note in za razna potovanja okoli 2360.— din, kar mu vsekakor moramo vrniti iz našega fonda.

Nadalje moramo vsekakor odpraviti vprašanje spuščanja godbenikov iz tovarne in podjetij v svrhu vaj in različnih nastopov. Tu se kaže vse premalo razumevanja. Imeli smo in še imamo vrsto primerov, da mojster ali predpostavljene ne spusti godbenika iz tovarne, če se pa to slučajno zgodi, mora sam nadoknaditi izgubljene ure ali pa se mu štejejo kot neplačane. Potrebno je, da ta problem rešimo na način, ki bi ustrezal našim najnujnejšim potrebam.

Poročilo likovne sekcije

Sekcija je bila ustanovljena na pobudo tov. Batista Milana in ima tudi prostor za shajanje. Ze takoj je bilo v sekcijo vključenih 8 članov, nadalje pa še 6, tako da ima sedaj 14 članov. Njen strokovni voditelj je tov. Batista Milan.

Delo je bilo v začetku zelo resno. Na tečaj so hodili vsi takratni člani. V tem času smo predelali osnovo risanja na živih modelih, ki jih je sekcija priskrbela sama. Tako smo do meseca junija kar dobro napredovali.

V juliju pa je pričelo delo pešati, ker je tov. Batista Milan in nekaj članov sekcije bilo zaposlenih pri pripravi za igro »Sen kresne noči«. Sekcija je za to predstavo pomagala pripravljati oder in pri barvanju kulis. Nato je delo v sekciji skoro popolnoma zamrlo in to predvsem iz dveh razlogov: ker je bil tov. Batista Milan prezaposlen s počitniško kolonijo v Lomu in ker je imela večina članov letne počitnice, in smo se zato razkropili.

Ponovno smo se zbrali šele meseca septembra na prvem sestanku. Tedaj smo sestavili načrt o nadaljnjem delu. Na drugem sestanku, ki je bil pred kratkim, smo pa izvolili nov odbor.

Sedaj kaže, da bo sekcija uspevala, posebno še, ker je Svoboda nakazala nekaj denarja za rekvizite.

Naj omenim še to, da je naša sekcija oskrbovala Svobodo z lepaki, kar namerava še v bodoče.

Za vse znanje, ki smo si ga pridobili v zelo kratkem času, se moramo zahvaliti tov. Batisti Milanu in upamo, da nam bo tudi v bodoče pomagal, tako da bomo načrt, ki smo si ga postavili, lahko uspešno izvedli.

Poročilo o delovanju šahovske sekcije

Delovanje šahovske sekcije v okviru »Svobode« do danes ni dalo skoro nič pozitivnih rezultatov.

Ne bom se zadrževal ob majhnem in neaktivnem številu članstva ter skromnega inventarja, ampak bi rad osvetlil nekatere negativne pojave, ki so v največji meri vplivali na današnje stanje. Predvsem je tu glavni vzrok v slabem, da ne rečem direktno nezainteresiranem odboru šahovske sekcije, kar je imelo za posledico le večkratno menjavo funkcij, vendar to ni niti malo vplivalo na izboljšanje stanja.

Pomanjkljiva organizacija je pač posledica zgornjega. Najbolj uspeha prireditve naše sekcije je bilo tekmovanje 7 ekip za prvenstvo Trzinu v okviru občinskega praznika. Poleg tega smo igrali povratni dvoboj z Radovljico.

Trziška ekipa tekmuje tudi za moštveno prvenstvo Gorenjske.

To so v glavnem vse prireditve. Da nismo tekmovali na prvenstvu »Svobod« LRS, nosi vso krivdo tačasni predsednik šah. društva. Novi odbor bo skušal popraviti te napake, seveda je popolna rešitev tega vprašanja odvisna tudi od matične organizacije »Svobode«, koliko bo tudi ona pripravljena pomagati sekciji, zlasti kar zadeva nabavo osnovnega inventarja.

Poročilo o delu Ljudske knjižnice v Trzinu

Od mojega zadnjega poročila na članskem občnem zboru »Svobode« se je stanje izboljšalo v naslednjem:

1. povečano število ur poslovanja knjižnice,
2. precejšnje število novih članov,
3. zvišano število izposojenih knjig,
4. nakup večjega števila novih knjig,
5. denarna pomoč LOMO in »Svobode«.

V tem času je knjižnica poslovala 92 krat, to je 225 ur; poleg tega pa sem za administrativne posle nabavljanja in izterjavo knjig na domu porabil okrog 80 ur.

V letu 1954 je bilo 112 rednih obiskovalcev, od teh 42 na novo vpisanih, 16 obiskovalcev pa je odpadlo (preselitev itd.). Število izposojenih knjig znaša 2682. Z denarjem, dobljenim z izposojevalnino, sem kupil 12 novih in 31 dobro ohranjenih knjig za 1055 din. Število knjig je naraslo od 1265 na 1338, pri tem pa moramo upoštevati, da so številne nove knjige nabavljene v dveh izvodih, tako da je dejansko število novih knjig 182. To število smo dosegli predvsem zaradi precejšnje gnotne pomoči, ki nam jo je dal LOMO Trzin (100.000.— din). Od te vsote je bilo porabljenih za nakup knjig 37.977.— dinarjev. Ostali denar (63.923) je namenjen nabavi novih knjig, ki bodo izšle v tekočih mesecih in za nakup nekaterih standardnih del predvojne izdaje, za katere se trenutno pogajam z ljubljanskim antikvariatom. Poleg LOMO nudi knjižnici pomoč tudi upravni odbor »Svobode«, ki plačuje na obroke 4 knjižne zbirke, ki jih izdaja SKZ. »Svoboda« krije tudi stroške za razsvetljavo in stanarino. Kot sem že omenil, je zaporedno število knjig 1338, če pa računamo veliko število duplikatov, znaša vsota knjig 1567 izvodov.

Od teh je:
993 leposlovnih
126 poljudno znanstvenih
167 mladinskih
281 političnih, marksističnih in brošur.

Od revij ima knjižnica naročene:

»Borec«, »Življenje in tehnika« ter »Planinski vestnik«. Poleg teh razpolaga knjižnica z več letniki revij »Komunist«, »Novi svet« in »Obzornik«.

Problemi pred katerimi pa knjižnica še vedno stoji, so:

1. nabava dveh velikih zaprtih omar,
2. kurjava v zimskem času,
3. pridobitev novih prostorov, da bi se poleg knjižnice mogla razviti tudi čitalnica.

Če nam bo uspelo čimprej rešiti tudi te probleme, kar bo brez dvoma vplivalo na število novih izposojevalcev, tedaj bomo na najboljši poti, da se tudi naša knjižnica povzpne na dostojno raven Trzinu.

Blagajniško poročilo

Skupni promet ročne blagajne	Dohodki:	Izdatki:
	411.527.50	410.223.—
Skupni promet tekočega računa v banki	482.912.—	469.940.—
Skupaj:	894.439.50	880.940.—
Skupni saldo		14.276.50

od tega na tek računu v Nar. banki . . . . . din 12.972.—
v ročni blagajni . . . . . din 1.304.50
Prejeli smo sledeče dotacije:
Lomo Tržič . . . . . din 100.000.—
KSS . . . . . din 45.000.—
Turistično društvo . . . . . din 81.000.—
SZDL . . . . . din 60.000.—
Glavni odbor »Svo-
bode« . . . . . din 50.000.—
Skupaj dotacije . . . . . din 336.000.—

Dramska sekcija:

dohodki . . . . . din 141.225.—
izdatki . . . . . din 155.160.—
Izkazani dohodki so od pred-
stav. Izdatki pa so bili za raz-
ne izposojnine kostumov za
dramske predstave, nabava raz-
nih stvari, ki so bile še potrebne
za predvajanje predstav
(šminka, vazelin in pod.), plaka-
tiranje, prevozi kulis in igral-
cev ob priliki gostovanja v
drugih krajih.

Godbena sekcija:

dohodki . . . . . din 33.770.—
izdatki . . . . . din 220.637.—
Godbena sekcija daje društvu
60% od prireditve. Izdatki se
nanašajo predvsem na plačila
računov še iz lanskega leta za
uniforme (din 139.044.—), dalje
za popravila inštrumentov (din
25.250.—). Ostali izdatki kot sta-
narina, električna in pod. zna-
šajo din 16.343.—.

Pevska sekcija:

dohodki . . . . . din 41.943.—
izdatki . . . . . din 36.756.—
Dohodki so od koncerta in
družabnega večera, ki ga je ta
sekcija priredila. Nabavili smo
nov intonator za dirigenta te
sekcije, kupili razne note in o-
stali manjši izdatki.

Knjižnica:

dohodki . . . . . din —.—
izdatki . . . . . din 13.754.—
Din 1460.— pa znaša električna.

Dvorana:

dohodki . . . . . din 5308.—
izdatki . . . . . din 38.343.—
Za uporabo te dvorane s strani
drugih organizacij smo pre-
jeli navedeni znesek. Stroške
s to dvorano pa smo imeli za
čiščenje in električni tok.

Šahovska sekcija:

dohodki . . . . . din —.—
izdatki . . . . . din 7600.—
Nabavili smo nove šahe, ostali
izdatki pa so bili za potovanje
te sekcije v Radovljico in Le-
sce, na tekmovanje.
Razni dohodki znašajo
din 28.777.—
izdatki pa . . . . . din 109.261.—
Dohodki od člana-
rine . . . . . din 2230.—
Pod različni izdatki je upošte-
vana stanarina za lokale, ki jih
ima društvo v najemu, dalje
električni tok, radio naročnina,
razni časopisi: Tržiški vestnik,
Soc. misel in Delavska enot-
nost, drva in podobno.

Predavanje o Japonski

V četrtek, 21. oktobra je pri-
redilo Društvo prijateljev mla-
dine v okviru Ljudske univer-
ze zanimivo predavanje o Ja-
ponski. Predavatelj prof. Vladi-
mir Leban, ravnatelj Geograf-
skega muzeja v Ljubljani, je
orisal to deželo z vseh strani
in jo tako živo približal poslu-
šalcem. Zal ni mogel pokazati
tudi vseh slik, ki jih je bil
pripravil.

Udeležba je bila zadovoljiva,
bo pa treba pritegniti še večji
krog poslušalcev k takim pouč-
nim predavanjem.

Tržiški muzej bo važna ustanova

V soboto, 16. oktobra in v nedeljo, 17. oktobra smo napra-
vili velik korak naprej v pripravah za ostvareitev lastnega mu-
zeja. Zanj se zanima čedalje večji krog Tržičanov, ki hkrati
tudi uvidevajo velik pomen te ustanove v izobraževalnem in
turističnem pogledu. K tolikšnemu zanimanju sta nemalo
prispevala občni zbor muzejskega društva s poročili in živah-
nim razgovorom po poročilih v soboto zvečer ter razstava do-
slej zbranega muzejskega gradiva, ki je bila odprta v nedeljo
dopoldne. Poudarek delu muzejskega društva pa so dali tudi
številni gostje, ki so s svojim obiskom počastili tržiške pri-
reditve v okviru letošnjega muzejskega tedna. Že občnega
zboru v soboto zvečer so se udeležili zastopnica Sveta za pro-
sveto LRS prof. Helena Menaše, univ. prof. ing. Ciril Rekar,
znanstveni sodelavec Ekonomske fakultete v Ljubljani Ivan
Mohorič, ravnatelj Narodnega muzeja v Ljubljani dr. Jože
Kastelic, ravnatelj Tehničnega muzeja Slovenije prof. Franjo
Baš ter zastopnik Društva inženirjev in tehnikov ing. Torkar.
Posegli so s svojo tehtno besedo tudi v razgovor in z njo z
ene strani pohvalili dosedanjo prizadevanja Tržičanov z druge
pa izpodbudili novi odbor društva k še večji delavnosti do iz-
polnitve vseh nalog, ki jih društvo ima in ki niso majhne.

V naslednjem prinašamo poročili predsednika in gospodarja
društva.

Tovariši in tovarišice, dragi
gostje!

Dve leti je, odkar se je iz mu-
zejske sekcije Turističnega dru-
štva ustanovilo Muzejsko društvo
v Tržiču. Danes, ko imamo svoj
občni zbor, bom podal kratek
pregled dela in uspehov našega
društva.

Že ob ustanovitvi smo si za-
dali sledeče naloge:

1. Zbirati gradivo in material
za muzealne zbirke:

a) Tehnični muzej s svojimi
oddelki kovaštva, usnjastva,
nogavičarstva, tekstila, čevljar-
stva itd.

b) Muzej NOB

c) Ostale panoge.
2. Na področju spomeniškega
varstva izvršiti popis vseh kul-
turnih spomenikov, zgodovinskih
in prirodnih znamenitosti ter jih
zaščititi. Pravtako začeti z re-
stavracijo teh spomenikov.

3. Zbirati arhivske podatke in
začeti obdelavo arhivskega gra-
diva kar ga obstoji na pod-
ročju tržiške občine.

4. Pisati in publicirati zgodo-
vinske članke tako v časopisu
»Tržiške vestnik« kakor tudi v
posebnih publikacijah.

5. Začeti s pisanjem zgodovine
NOB v Tržiču in okolici.

6. Ustanoviti vrsto muzejev
(kot sem že zgoraj omenil), takoj
ko zberemo potrebno gra-
divo, ter za to priskrbeti po-
trebne prostore.

Ta program dela je seveda
obširen in zahteva veliko dela
Za izvedbo tega programa se-
veda ne zadostuje doba enega
leta ali dveh, pa tudi delo
na teh področjih ne more ni-
koli prenehati ali se smatrati za
zaključeno, ker vedno in vedno
prihajajo k že dognanim zgodo-
vinskim podatkom novi in novi,
in to ne samo iz preteklosti,
pač pa tudi iz naše sedanjosti.
Kajti tudi naša današnja dejav-
nost najsi bo to gospodarska,
tehnična, politična, kulturna ali
katera koli druga bo nekoč po-
stala zgodovina in bo kazala za-
namcem, kako smo si prizade-
vali pospešiti razvoj našega go-
spodarstva, kakšne napore smo
vlagali v izgradnjo naše drža-
ve itd., sploh kaj smo delali in
kako smo živeli. Če bomo te
naloge pravilno razumeli,
bodo znaninci laže pisali zgo-
dovino in razumeli razvoj ka-
kor mi, ki moramo često iz
skromnih podatkov ali malen-
kostnih odlomkov ali predmetov

rekonstruirati zgodovinske res-
nice.

Prav zaradi tega smo tudi ož-
govorni, da to delo vršimo, da
ohranimo čimveč gradiva tako
iz davne in bližnje preteklosti
kakor iz naše sedanjosti. Zato
pomeni tudi vsak dan odlašanja
tega dela veliko škodo, vsak dan
se nam izgubi mnogo dragocenih
predmetov, ki se zamujejo kot
neuporabna stara šara, v resnici
pa predstavljajo neprecenljiv
zgodovinski dokaz naše prete-
klosti ali pa sedanjosti.

In kaj je napravilo muzejsko
društvo v Tržiču? Čeprav laho-
ko rečemo, da smo začeli morda
pet let prepozno smo zbrali
že lepo število muzejskih pred-
metov iz vseh panog dejavnosti,
ki sem jih zgoraj omenil.

Veliko zahvalo moram izreči
vsem tistim, ki so z razumeva-
njem prispevali k zbiranju tega
materiala. Posebno naj omenim
med drugimi tov. Tišlerja Jan-
ka - Žaromila, Urbanca Štefka,
Murnika Cirila, Uzarja Petra,
Globočnika Franca, inž. Ahačiča
Joža, Mali Marijo, Šter Mirko.

Uspelo nam je zbrati dosedaj
2074 predmetov, ki so registri-
rani, poleg tega pa imamo še
mного predmetov, ki se bodo
v bodočih dneh registrirali, ter
bo to število morda naraslo še
za najmanj polovico.

Vsak predmet se skrbno čuva
in je tudi vpisan v poseben re-

Poročilo gospodarja

Delo Društva prijateljev trži-
škega muzeja je obstajalo v
njegovi prvi poslovni dobi v
glavnem v pripravah za ostva-
ritev tržiškega muzeja, ali bo-
lje tržiških muzejev, saj so bila
področja dejavnosti v nekdan-
jem Tržiču tako mnogolična, da
zahtevalo vsako svojo obravna-
vo.

Priprave za ostvareitev trži-
ških muzejev so obsegale prvič
točno izoblikovanje načrtov v
skladu z možnostmi in drugič
zbiranje gradiva za posamezne
muzeje.

Oblikovanje zamisli je vodilo
vseskozi načelo, da morajo biti
zgodovinski dokumenti nekdan-
nje dejavnosti tržiškega člove-
ka razmeščeni v okolju, iz ka-
terege izhajajo, in ne morda
zbrani vsi v istem razstavnem
prostoru, kjer bi zaradi natrpa-
nosti, nepreglednosti, zlasti pa
zaradi nenazornosti obiskovalca

gister. To delo je zelo zamudno
in dolgotrajno. Naj izrečem za
to zahvalo tov. prof. Milaču Si-
monu, ki ga vestno in natančno
vrši. Poleg tega je bil izvršen
popis vseh kulturnih spomeni-
kov Tržiča in objavljen v Tr-
žiškem vestniku.

Pravtako naj izrečem zahva-
lo za požrtvalno delo pri zbi-
ranju kovaškega in drugega
gradiva tov. dr. Ahačiču Kozmi,
pravtako pa tovarni kos in sr-
pov, ki je res z razumevanjem
dala na razpolago vse, kar je
že imela na razpolago. Isto velja
tudi za tovarno Runo.

Zal imamo ohranjenega naj-
manj gradiva iz tekstilne stroke
ter bi s tega mesta apeliral na
Bombažno predilnico in tkalnic-
o, da bi tudi ona sledila zgledu
ostalih. Prav tako naj omenim
požrtvalno delo pri muzeju
tov. prof. Rakovca in tov. Ra-
kovčeve, ki je s svojo študijo
o Tržiču doprinesla dosti za
Tržič.

Posebno zahvalo pa naj izre-
čem LOMO ter predsedniku tov.
Cerarju, ki si je osebno prizade-
val, da nam je v občinskem
proračunu zagotovil za muzej le-
po vsoto, ki pa je žal nismo
mogli v celoti že izkoristiti, ker
še vedno čakamo na muzejske
prostore. Razumljivo je, da v
dosedanji stanovanjski stiski tu-
di LOMO ne more preko noči
priskrbeti prostore za muzej,
vendar upamo, da bo to v bliž-
nji bodočnosti mogoče.

Vsled pomanjkanja prostorov
ter da prikazemo vsaj delno na-
še delo, smo začeli s prireja-
njem razstav. Tako smo ob pri-
liki občinskega praznika prire-
dili razstavo NOB, ki je prav
lepo uspela, jutri pa si boste
lahko ogledali razstavo tehnič-
nega muzeja, ki bo prikazala
del zbranega gradiva ter obe-
nem si boste lahko napravili sliko
o delu muzejskega društva.
Upam, da bo v bodoče Muz.
društvo želelo še lepših uspehov
kot doslej, posebno še ker
upam, da bo Tržiški muzej imel
vedno več prijateljev in sode-
lavcev ter s tem tudi lahko
dosegel več in več uspehov.

O ostalem delu boste slišali
iz naslednjih poročil.

prej utrujali, kot pa mu nudili
točen vpogled v delovni proces
nekdanjih tržiških obrti oziro-
ma v zgodovinski razvoj Trži-
ča.

Prav zaradi tega je treba go-
voriti o celi vrsti tržiških mu-
zejev.

Na prvem mestu moramo ob-
ravnavati objekte, ki bodo po-
nazarjali staro tržiško obrtno
dejavnost in ki bodo spadali v
sklop Tehničnega muzeja. Ma-
lokje je cvetelo toliko različ-
nih obrti, kot vprav v Tržiču.
Prav zato je Tržič poklican, da
ostvari kar večje število teh-
niških muzejev, izmed katerih
bo vsak posredoval zgodovino
tehniške kulture svoje stroke.

Najstarejša izpričana stara
obrtnost je bila v Tržiču kovaška
obrtnost, v okviru le-te pa najpo-
membnejša kosarska obrtnost, brez
katere danes ne bi imeli Trži-
ške tovarne kos in srpov. Izmed

14 fužin, ki so delale v Trzinu, je najstarejša Germovka. Stavbo, ki je med tem služila že drugim namenom, je v preteklem letu vzelo naše društvo v najem, da v njej postavi spet ješo in dvoje kladiv na skupnem vretenu ter razstavi kovarsko orodje, polizdelke in končne izdelke, vse v vernem posnetku nekdanje fužine. V okviru tega načrta smo zbrali že ves dosegljivi inventar, ki nam ga je v glavnem odstopila Tržiška tovarna kos in srpov, pomagali pa so ga zbirati nekdanji kovači Golmajer, Slatnar, Potočnik in Hvalica. Pri zbiranju gradiva se je pokazalo, da je nekaj opreme že izgubljene in jo bo treba s čutom za pristnost nanovo skovati. Med prvimi deli pri Germovki, ki so v načrtu še pred zimo, je popravilo strehe. Postavitev ješe in kladiv pa naj bi bilo izvršeno prihodnje leto, tako da bi prihodnje leto v muzejskem tednu Germovko že lahko predali javnosti. Vzporedno s temi deli bomo pripravili za tisk publikacijo o zgodovini tržiškega fužinarstva s podrobnim opisom Germovke, njene opreme in delovnega procesa v njej.

Druga pomembna obrt v starem Trzinu, ki se je prav tako razvila v velika industrijska podjetja, je usnjarska in z njo v zvezi čevljarstva obrt. Svoje prostore naj bi dobili v Valjavki, ki jo imamo prav tako v najemu in nam služi trenutno kot muzejski depot. Valjavka je nekoč že služila usnjarem in bi bila v tem pogledu prav primerna za usnjarski muzej, če se ne bi raje odločili za nekdanjo Devovo delavnico, ki je danes v sklopu objektov tovarne Ručno. Prednost slednje bi bila v starinskem licu stavbe same in v tem, da še obstoje v njej jame za namakanje kož.

V manjšem prostoru Valjavke so naši čevljarji mojstri Andrej Tišler, Konrad Mehle in Martin Slapar že skrbno zbrali skoraj vso opremo stare čevljarstva delavnice. V tem prostoru bi delavnica lahko tudi ostala in se spopolnjevala. Obe delavnici, usnjarski in čevljarstvo, bi prav lahko odprli za ogled že prihodnje jesen, če se le posreči dobiti opremo tudi za staro strojarstvo kož.

Ostale stare obrti naj bi dobile svoj prostor v Zgornji kajži. V podstrešju te stavbe so še ohranjene naprave za sušenje barvanih tkanin, v pritličju pa stare peči za barvanje tkanin. Stavbo je sedanja lastnica gđc. Fina Polakova velikodušno ponudila muzeju za te namene, ker je mnenja, da s tem izpolni tudi voljo svojega pok. strica, tržiškega mecena Viljema Polaka. Tu bi torej bilo mesto za tekstilni muzej, nadalje za nogavičarsko obrt in sorodne stroke. Razen tega bi bili tu razstavni prostori za listine in druge predmete, ki so v zvezi z življenjem in razvojem tržiških obrti in ki ne bi mogle biti razstavljene v delavnicah samih. Razen cehovskih znakov, cehovskih pravil in drugih dokumentov imamo izza zadnjega časa lepo število prefotografiranih posnetkov nekdanjih obrtnih delavnic in njihovega delavstva.

Zgor. kajža, ki ni pomembna le kot sedež nekdanjega barvarstva in usnjarsstva, temveč tudi

kot rojstna hiša Viljema Polaka, ki mu bomo jutri odkrili na njej spominsko ploščo, naj bi bila sploh centralna stavba tržiškega muzeja. Razen uradnih prostorov naj bi bile v njej tudi knjižnica, v kateri bi zbrali vsu literaturo o Trzinu, kar je je dosegljive, ter arhiv, v katerem bi bile varno shranjene matične in zemljiške knjige, pa tudi arhivski podjetij in ustanov.

Končno, a ne nazadnje, bi v tej centralni stavbi dobil najprimernejše prostore — muzej NOB. Za ta muzej je zbrano že zelo obsežno gradivo, ki so nam ga odstopili Štefko Urbanc, Janko Tišler — Zarnomil, Ciril Murnik in — posamezne dokumente — še mnogi drugi. Gradivo je urejeno in registrirano, kar je vse opravil prof. Simon Milač, in bilo deloma tudi že razstavljeno za letošnji občinski praznik. Vendar na stalno razstavo tega gradiva še ni mogoče računati vse dotlej, dokler Zgornja kajža ne bo muzeju na razpolago. Vse, kar je namenjeno za to stavbo, je v tesni povezanosti z veliko stanovanjsko stisko, iz katere zazdaj še ni izhoda. Vendar bi bilo prav, da bi z izpraznitvijo prostorov v tej stavbi ne odlašali preveč. Prav bi bilo, če bi se naši tako v njej prostor za muzejskega nameščenca, ki pozimi v Valjavki, kjer dela zdaj, ne bo mogel delati. Prihodnje leto pa naj bi izpraznili vsaj toliko prostorov, da bi v njih lahko namestili in za desetletnico osvoboditve odprli muzej NOB.

V zvezi z muzejem NOB bi bilo prav načeti še vprašanje, ali bi bilo možno obnoviti tehniko OF, ki je delala pri nas, ali kak drug objekt iz NOB na terenu kot pričo težkih pogojev za narodnoosvobodilni boj in njegovih velikih zmag.

Trzin ima še eno redkost: zbirko ljubitelja zgodovinskih redkosti mr. ph. Bohuslava Lavičke, ki obsega dragoceno lekarniško opremo in druge redke predmete. Njihov sedanji lastnik, predsednik našega društva, mr. Zdenko Lavička je želel zbirko čimprej odpreti javnosti. Zlasti še farmacevtskim strokovnjakom, ki se zanjo živo zanimajo. V ta namen bi ji bilo treba najti samo ustrezne razstavne prostore, ki bi jih tudi dobili, če ne bi bilo stanovanjske stiske. Bombažna predilnica in tkalnica je z vsem razumevanjem v načelu že odstopila nekdanje Glanzmannovo vilo v ta namen.

V načrte za bodočnost bi bilo morda dobro vnesti tudi odkup Kurnikove hiše in ureditev Kurnikove sobe ter narodopisnega in kulturnozgodovinskega muzeja v njej. Stavba sama je ena izmed redkih še ohranjenih tržiških starih hiš, za katero je prav, da se ohrani. Razen tega je prav, da ostane v njej spomina na ljudskega pesnika Vojteha Kurnika, čigar pesmi so postale v zadnjem času predmet znanstvene literarno-zgodovinske obdelave in čigar portret v olju in nekatere fotografije smo pravkar nanovo pridobili. Dalje imamo zbranega in bomo verjetno še zbrali toliko stare stanovanjske opreme in drugega, da bi v tej hiši lahko v dolednem času odprli naš etnografski muzej. Končno bi se tu lahko zbralo gradivo, ki je v zvezi z nekdanjimi kulturne-

prosvetnimi društvi in ustanovami in ki bi ponazarjalo kulturni razvoj zavednih tržiških Slovencev v hudem boju s tržiškimi nemčurji.

To so načrti našega društva in to je naše dosedanje delo za uresničitev teh načrtov. Seveda bi že dosedanje delo ne bilo tako plodno, še manj pa bili izvedljivi vsi ti načrti, če bi društvo ne imelo toliko požrtvovalnih sodelavcev, in pa, če ne bi bil društva že z vsega početka podpiral naš ljudski odbor. Le-ta je pravilno razumel, da dela društvo za ostvaritev tržiških muzejev, ki niso oz. ne bodo društvena, temveč občinska ustanova, in je le-tej že v letošnjem letu namenil znatne kredite v svojem proračunu, ki so za dosedanje odkupe muzejskih predmetov, za nagrado na-

meščencu in druge izdatke popolnoma zadostovali. Ob enakem razumevanju ljudskega odbora in ob enakem in še večjem sodelovanju vseh Tržičanov ne bo nemogoče prav kmalu uresničiti vsaj nekaterih načrtov društva, zlasti tistih, ki so najbližje uresničitvi in za katere ni nobenih resnejših ovir več.

Z uresnitvijo teh načrtov bo Trzin veliko pridobil. Saj muzeji bolj kot kaj služijo ne le tehn. strokovnjakom in zgodovinarjem, ki v njih študirajo kulturni razvoj v preteklosti, temveč so tudi najzazornejša šola vsemu ljudstvu, zlasti pa še mladini. Končno pa so muzeji, če so sodobno urejeni, tudi ena izmed največjih privlačnosti za tujce in bodo tako le-ti Trzinu tudi razvoju v pogledu turizma mnogo pripomogli.

Razstava muzejskih zbirk

V nedeljo, 17. oktobra ob 9 dopoldne je bila odprta v dvorani hotela »Pošta« razstava, ki naj bi pokazala tržiškemu prebivalstvu del zbranega muzejskega gradiva in zamisel, da uredimo svoj muzej, še bolj popularizirala. To je razstava v veliki meri tudi dosegla. Obisk je bil ves dan izredno velik, nadaljeval pa se je še naslednji dan, ko so razstavo obiskale še tržiške šole poleg tistih Tržičanov, ki se je prejšnji dan niso mogli ogledati.

Razstavo je odprl predsednik muzejskega društva mr. Zdenko

Lavička, ki je pozdravil tudi številne goste iz naših osrednjih kulturnih ustanov v Ljubljani in od drugod. Poleg gostov, ki so prejšnji večer prisostvovali občnemu zboru, so prišli na razstavo še glavni tajnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Milko Kos, ravnatelj Zavoda za varstvo spomenikov E. Turner, znanstveni sodelavec Ekonomske fakultete dr. Josip Zontar, ravnatelj mariborskega muzeja prof. Bogo Teply ter zastopniki jeseniškega, škofjeloškega in kroparskega muzeja.

Odkritje spominske plošče Vilku Polaku

Tretja prireditev muzejskega društva v okviru letošnjega muzejskega tedna je bila odkritje spominske plošče enemu največjih tržiških rojakov Vilku Polaku na njegovih rojstni hiši, na Zgornji kajži.

Slovesnost se je pričela ob 11. uri dopoldne v navzočnosti visokih gostov iz Ljubljane in zastopnikov kulturnih institucij od drugod, dalje predstavnikov naše ljudske oblasti in množičnih organizacij ter številnega občinstva. Zgornja kajža je bila okrašena z zastavami, plošča pa še zagrnjena s sivim plišem, ko je povzel uvodno besedo predsednik društva mr. Lavička. Nato je stopil na govorniški oder univ. prof. ing. C. Rekar, ki je orisal lik Vilka Polaka, poudarjajoč zlasti veličino njegovega tehniškega dela in njego-

vo trdno narodno zavednost od dijaških let do smrti. Obe potezi na njegovi osebnosti sta bili za tisti čas izredni vrline, ki zaslužita, da se ju spominjajo še pozni rodovi. V ta namen je bila tudi vzdana na njegovi rojstni hiši plošča z napisom:

TU JE BIL DOMA
VILKO POLAK
1843—1908
KI JE PROSLAVIL
SLOVENSKO IME
S SVOJIM
TEHNIČNIM DELOM
V ŠIROKEM
SVETU

Ko je ob koncu svojega govora ploščo, pod katero je visel lovorov venec, odkril, jo je izročil v varstvo ljudskemu odboru mestne občine, ki ga je pri slovesnosti zastopal podpredsednik tov. Karel Kravcar.

Poklonitev žrtvam nacizma pod Ljubeljem

Prireditve muzejskega društva so se zaključile popoldne pod Ljubeljem, kamor so se gostje in funkcionarji društva odpravljali takoj po skupnem kosilu v hotelu »Pošta« z avtobusom. Avtobus se je ustavil najprej pri spomeniku žrtvam iz nacističnega taborišča pod Ljubeljem, ki so se jim vsi udeleženci poklonili in jih počastili

s položitvijo venca pred spomenikom.

Nato so si udeleženci ogledali še novo gostišče, kjer so se zadržali nekaj uric, dokler ni — vse prekmalu — prišel čas odhoda na večerni vlak.

Čas je pretrgal razgovore, zamisel ostvaritve tržiškega muzeja pa živi dalje in bo živela, dokler ne bo uresničena.

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

Šest srečanj - pet zmag

V kratki dobi so naši strelci dosegli na svojih tekmovanjih že lepe uspehe. Dve leti stalnih vaj na lastnem in dobrem strelišču je že rodilo uspehe in sedaj čakajo sargo še na dopolnitev strelskih rekvizitov — orožja. Kot znano letos na Gorenjskem niso imeli nasprotnika, s katerim bi se lahko borili »za kroge«, to se pravi, da bi jim bil enakovreden. Lep je vsak uspeh v strelskem športu, a veliko lepši je tisti, ki ga dosežeš s trdo borbo in vztrajnostjo samo z nekaj krogi razlike.

Tudi v tradicionalnem tekmovanju s strelsko družino »Kovinar« iz Stor smo ugotovili, da ta družina ne sledi več napredovanju naše družine. V treh letih smo se že šestkrat srečali in petkrat zmagali. Vsako leto nas obiščejo strelci »Kovinarja« in jim naši strelci obisk vrnejo. Zanimivo je tudi to, da naši strelci zmagajo tudi na tujem strelišču in ne samo doma. Res je, da so prvo srečanje v letu 1952 odločili pionirji v našo korist, toda sedaj so se rezultati članov že tako izboljšali, da sami odločajo o vsakem izidu tekmovanj.

Ob koncu p. m. so naši strelci gostovali v Storah, kjer se strelja na 300 m strelišču. V mrzlem jesenskem vremenu sta

ovirala tekmovanje še dež in megla, ki sta največja nasprotnika dobrih rezultatov. Nastopilo je 10 članov in 4 mladinci (1 naš član izven konkurence, ker je domačim strelcem manjkal 1 član). Kot vedno, so tudi tokrat lahko nastopili le z dvema puškama, ker jih nimajo več sposobnih za tekmovanje. Kljub temu so dosegli visoko zmago, v skupnem plasmanu kar za 158 krogov (Tržič 1077, Store 919 od 1950 možnih krogov). Prvi mesti sta si priborili tako naša članska (771 : 665 krogom) kot tudi naša mladinska ekipa (306 : 254 krogom). Tudi v posameznem plasmanu sta zavzela naš član Lado Brejc z 112 krogi (150 možnih) in naš mladinec Milan Štucin z 96 krogi (150 možnih) prvi mesti. Najboljši član »Kovinarja« se je plasiral šele na 4. mesto, najboljši njihov mladinec pa na 3. mesto. Tako so naši strelci že šestkrat tekmovali s strelci »Kovinarja« in dosegli pet častnih zmag.

Ta zadnja zmaga je ponoven dokaz, da so se naši strelci že dobro uveljavili ne samo na Gorenjskem, temveč tudi v vsej naši republiki, upamo pa, da se bodo v bodoče še bolj izkazali ter dosegli uspehe tako na tekmovanjih, pa tudi v organizaciji sami, kar od njih tudi pričakujemo.

Prva prvenstvena tekma na domačih tleh - uspeh

Pred približno 300 gledalci se je domače moštvo predstavilo sodniku Radoniču iz Škofje Loke v naslednji postavi: Primožič, Patarič, Štucin, Srečnik, Zupan, Eler, Norčič, Markič, Puškarevič, Čustoič, Toporiš. Domači so nastopili v svojih klubskih barvah, gostje pa v belih dresih. Vreme sončno, teren vlažen. Začetni udarec so imeli domači in že v začetku je kazalo, da se gostje ne bodo mogli dosti upirati razigrani domači enajstori. Lepe poteze, driblingi so domačim dokaj dobro uspevali, tako da je desno krilo Zupan Marijan z ostrim strelom v spodnji levi kot dosegel vodilni gol za domače barve. Po tem голу je bilo videti, da bodo gostje iz Radovljice doživeli katastrofalen poraz.

Že po nekaj minutah je napad domačih izvedel lepo akcijo po

levem krilu Čustoiču, ki je žogo takoj oddal prostemu Puškareviču, ta pa brez oklevanja poslal usnje poleg nemočnega vratarja v gol. S tem je bil rezultat v 13. minuti prvega polčasa 2:0 v korist domačinov. Po prejetem голу so gostje hoteli znižati rezultat in močno napadali vrata domačinov, ali vse njihove akcije so se razbile ob zanesljivi obrambi domačega moštva. Žoge, poslane proti голу, pa so postale plen zanesljivega vratarja Primožiča. Nekaj časa se je igralo po sredini igrišča, dokler ni uspela lepa kombinacija Čustoič — Puškarevič in Norčič, ki je premissljeno plasiral žogo preko vratarja v gol. Navdušenje gledalcev se je komaj poglelo, ko je že Norčič preigral nekaj nasprotnikovih igralcev, podal žogo levemu kriku Srečniku, ta pa je ta-

koj s topovskim strelom strese mrežo. Gostje so po prejetem голу začeli zopet napadati, ali domača krilska vrsta jim ni dopustila, da bi se približali domačemu svetišču. V 36. minuti je bil zopet uspešen Čustoič, ki je iz daljave 14 m dosegel zadnji gol prvega polčasa z rezultatom 5:0 v korist domačinov.

V drugem delu igre so domači močno napadali pred vrata gostov, ali premajhna odločnost domačinov in sreča vratarja gostov nista dopustila, da bi se rezultat povišal, tako da je minulo precej časa za doseg gola, dokler niso domačini spremenili taktiko in že je rodilo uspeh, ko je leva zveza Puškarevič ponovno ukanil vratarja gostov in s tem zvišal rezultat na 6:0. Takoj nato so gostje po krivdi srednjega krilca Srečnika dosegli prvi in zadnji gol, ter tako uspeli znižati rezultat na 6:1. To pa ni kaj dosti vplivalo na moralno domačin igralcev, ker so le-ti ponovno povezali svoje vrste, ter z lepo kombinacijsko igro pritisnili goste v kazenski prostor.

*

10. oktobra je bila na igrišču »Mladosti« odigrana prvenstvena nogometna tekma IV. kola. Naše moštvo je nastopilo v naslednji postavi: Primožič 3, Patarič 5, Štucin 5, Zaletel 4, Norčič 4, Toporiš 4, Zupan 4, Eler 6, Markič 4, Čustoič 3, Puškarevič 4 (številke pomenijo oceno igralcev). Ocene so podane na samo igro. Naši so igrali zelo dobro, le teren jim ni ustrezal. Novo igrišče bi moralo biti urejeno tako, da povsem lahko obvladaš žogo. V tem primeru pa se je dogajalo povsem nasprotno. Obe moštvi sta v začetku igrali zelo nervozno. Domači so začeli svoje vrste urejati in smiselno napadati na svetišče Primožiča, tako da so dosegli vodilni gol. To jim je dalo poleta in napadi za napadi so se vrstili tako dolgo, da je bilo stanje 2:0. Po tem stanju naši niso popustili. Začeli so smotrno napadati in videti je bilo, da bo kmalu pričakovani uspeh dosežen. Strogo prisojen kazenski strel je Eler uspešno uveljavil in stanje je bilo 2:1. Kot prerojeni so naši začeli igrati in po lepi kombinaciji je bil zopet uspešen Eler. Taktično je bilo, da so naši zamenjali mesta, tako da je Eler igral v napadu, Norčič v obrambi. Bilo je pričakovati, da bodo naši prišli v vodstvo. Naši, bodreni od svoje publike, so še z večjim elanom napadali

in Eler je ponovno dosegel vodilni gol. Navdušenje se še ni poglelo, ko so domači dosegli izenačenje. Obojestranski napadi, toda brez uspeha. Naši so po lepih kombinacijah osvajali premoč ter stalno ogrožali vrata domačih. V tej premoči pa so gostje iznenada dosegli zmagoviti gol. Za ta gol nosi predvsem krivdo vratar Primožič, kajti v povsem nevarni situaciji je interveniral v neuspešni paradji. Ni bilo treba paradržati, kajti tako lahek strel bi zadržal vsak začetni vratar. Na splošno se lahko trdi, da je bila to tipična prvenstvena tekma, polna lepih kombinacij. Neodločen rezultat bi bil povsem realen. V bodoče bi bilo treba posvetiti več pažnje brzini in štartu na prvo žogo. To sta dva važna dela igre. Nekaj nad sto gledalcev je bilo s prikazano igro obeh moštev zadovoljno. Pri vseh do sedaj odigranih tekmah je bilo opaziti, da so igrišča vzorno in dokončno urejena. V tem primeru prednjači vas Cerklje pred nami. Obisk tekem je bil na prireditvah največji v Tržiču. Že dosti je bilo govora o delu na igrišču, a vendar zaman. Mislim, da bi bilo v interesu Tržiča, da se le enkrat igrišče uredi v sodobni obliki.

O tekmi 17. okt. — prihodnjic.

Gibanje prebivalstva

V ČASU OD 1. — 23. OKT. 1954

Rojeni: Potokar Jožefa-Marija, žena delavca z Bistrice pri Tržiču je rodila deklico; Petek Marija, učiteljica iz Zg. Dupelj je rodila dečka; Brejc Marija, žena kmeta iz Vadič je rodila deklico; Meglič Jožefa, žena delavca iz Doline je rodila deklico; Pušavec Gizela, tovarniška delavka iz Tržiča je rodila deklico; Zibler Marija, tovarniška delavka iz Tržiča je rodila dečka; Krajnc Hermina iz Kranja je rodila deklico; Škrjanc Ljudmila iz Seničnega je rodila deklico.

Umrli: Bukovnik Antonija, upokojenka, umrla v Tržiču, stara 45 let; Černivec Danica, hči tkal. mojstra, umrla v Žiganji vasi, stará 7 mesecev; Cof Antonija, gospodinja, umrla pri Sv. Neži, stara 74 let; Svab Franc, upokojenec, umrl v Hudem grabnu, star 58 let; Končar Karel, upokojenec, umrl v Tržiču, star 86 let.

Poročeni: Čadež Janez, mizar iz Spodnjih Dupelj in Blažič Franciška - Dragica, tovarniška delavka z Bistrice pri Tržiču; Kavčič Jožef, tovarniški delavec iz Loma in Kravanja Marija, tovarniška delavka iz Loma; Rupar Vinko, usnjarski delavec iz Tržiča in Turk Angela, tkalka iz Tržiča; Štular Ivan, tovarniški delavec iz Kovorja in Slapar Alojzija, tovarniška delavka iz Tržiča; Košir Zdenko - Ivan, finomehanik iz Žiganje vasi in Stilec Silvestra, tovarniška delavka iz Nakla; Rozman Edvard, mehanik iz Križev in Hladnik Marija, tovarniška delavka s Pristave.

Cestitamo!

SAP LJUBLJANA

Zimski avtobusni vozni red

TRŽIČ — LJUBLJANA

Velja od 11. oktobra 1954

2)	2)	2)	2)	2)	1)					1)	2)	2)	2)	2)	2)
6,30	7,20	8,00	13,00	14,30	17,30	—	—	Tržič	—	7,25	12,25	13,00	14,55	18,25	19,55
6,40	7,30	8,10	13,10	14,40	17,40	—	—	Križe	—	7,15	12,15	12,50	14,45	18,15	19,45
6,57	7,47	8,27	13,27	14,57	17,57	—	—	Naklo	—	6,59	11,59	12,34	14,29	18,09	19,29
7,15	8,05	8,45	13,45	15,15	18,15	—	—	Kranj	—	6,45	11,45	12,25	14,15	17,45	19,15
7,33	8,25	9,05	14,05	15,35	18,35	—	—	Medvode	—	6,20	11,20	12,05	13,50	17,20	18,50
7,45	8,35	9,15	14,15	15,45	18,45	—	—	Šentvid	—	6,10	11,10	11,55	13,40	17,10	18,40
7,55	8,45	9,25	14,25	15,55	18,55	—	—	Ljubljana	—	6,00	11,00	11,45	13,30	17,00	18,30

1) vozi vsak dan

2) vozi samo ob delavnikih